

GLASILO NARODNO-SOCIJALISTIČNE STRANKE.

Inserati se računajo po velikosti in so cene na razpolago
===== v upravi. =====

ELITNI
KINO MATICA
LJUBLJANA
Kongresni trg

Z razpisom volitev v delavsko zbornico pokopuje »Slovenec« narodne socialiste. Če ima »Slovenec« in njegovi krščanski socialci v tem svoje posebno veselje — Bog z njim! Samo to je gotovo, da bo potem klerikalce na dan volitev salamezenski strah »pokopanih« narodnih socialstov, ki bodo vstali od mrtvih v takem številu, da bo SLS zvedno prešel apetit po absolutni večini v Delavski zbornici.

V pristojnem odseku se že razpravlja o novem občinskem zakonu in po tem občinskem zakonu bodo vsa večja mesta dobila neporopčni volilni red, slično kot ga ima danes že Beograd, kjer dobi relativno najmočnejša stran

Ne vemo, če se da na ta način pridobiti zaupanje ljubljanskih volilcev, mi slimo pa, da ne. Vemo pa, da gospodari na ljubljanskem magistratu že skoro leto dni gerentski svet, ki ni bil z voljen od ljubljanskega prebivalstva temveč, ki je bil imenovan od vlade Občinski svet, voljen od ljubljanskih volilcev, je bil neutemeljeno odstavljen in s tem je bila kršena zakonito zajamčena pravica vsega ljubljanskega prebivalstva. In vsak dan, ki podaljšava to izjemno in neutemeljeno stanje na ljubljanskem magistratu, pomeni podaljšanje tega kršenja zakonitih pravic. In da so prav oni, ki so svoj čas proti temu kršenju najodločnejše in najbolj glasno protestirali, ki so teden za tednom klicali ljubljansko prebivalstvo na boj za te njegove pravice, zatajili svoje zahteve in se potrudili doseči odgoditev in podaljšati s tem izjemno stanje na ljubljanskem magistratu, se nam zdi neopravičljivo. Tako se z upravičenimi zahtevami ne igra!

Predvsem je danes še nerešeno zanimivo vprašanje, ali bo hrvatska seljaška stranka obvladala hrvatsko seljaštvo tudi brez onih gesel in vodilnih idej, na katerih osnovi so bili izvoljeni njeni sedanjí poslanci. Predvidevati se tujak ne da ničesar pozitivnega, ker občinske volitve, ki so se zadnje čase vršile po Hrvatskem, niso dale na to vprašanje jasnega odgovora. Nekod so radičevci napredovali, nekod obdržali svojo številčno moč, nekod pa tudi občutno nazadovali. Skoro pa je pričakovati, da bo seljaška stranka brez gesla republike, odprave davkov in obvezne vojaške službe med samim hrvatskim seljaštvom imela precej težje stališče, nego ga je imela doslej. Res je sicer, da zna paralizirati HSS svoje morebitne izgube na Hrvatskem z napredovanjem drugod — v Sloveniji, Bosni in Hercegovini — toda iz boja za svoje dosedanje trdnjave bo najbrže izšla oslabljená. Da se vsled tega v volilnem boju ne bo hotelo odreči najodločnejšemu po-

Poleg tega pa na češkoslovaškem podpira država tudi stavitev s strani ostalih državljani, v kolikor gre za rodbinske domove oziroma stanovanjska poslopja. Izdan je bil poseben zakon o stavbnem gibanju. Po tem zakonu je bilo do konca septembra 1. 1925 postavljenih 25.799 stanovanjskih hiš z 54.843 stanovanji za proračunano svoto 4.374.489.026 Kč, od katere svote je dala samo država 3.205.954.426 Kč. Samo v Pragi je bilo postavljenih 2.103 stan.

Toda Radić kot Pašić danes težita kot novim skupščinskim volitvam. Vodila jih bosta najbrže skupno, ker bo Pašiću težko uspelo dobiti volini mandata samo v svoje roke. In vršile se bodo te volitve v znamenju boja za ali proti reviziji ustave in te volitve bodo to vprašanje najbrže tudi končno veljavno rešile.

Kaj pa je v primeri s tem napravila naša država. Postavila je nov kraljev dvorec, nekoliko ministrskih palač, zida se nova skupščinska palača, ki pa vsled pomanjkanja kredita še ne bo tako kmalu končana, nekaj avtonomnih zavodov, urad za zavarovanje delavcev in pokojninski zavod — si je postavila lastne palače — in to je pa tudi že skoraj vse. O kaki podpori zasebnega stavbenega gibanja ni nobenega govora, niti se ne misli na to, da bi preskrbelo država s stanovanji svoje nameščence. Niti svojih uradov ne spravi pod lastno streho.

Čas bi bil, da bi se naši državnik in politiki tudi v tem vprašanju kaj naučili od Českoslovaške republike.

Razpis volitev v Delavsko zbornico za Slovenijo.

Z ozirom na sklep VI. redne skupščine Delavske zbornice za Slovenijo in na odlok ministra za socialno politiko z dne 12. novembra 1925 št. O. B. 351-IV se razpisujejo v smislu čl. 28 pravil volitev v Delavsko zbornico za Slovenijo.

Volilno pravico za te volitve imajo vsi delavci in nameščenci brez razlike spola, ki so bili zavarovani na podlagi prijav dne 5. decembra t. l. pri eni izmed ustanov za zakonito obvezno bolniško zavarovanje delavcev in katerih zavarovana meza je bila večja od 5.26 Din. Tudi oni delavci in nameščenci, ki spadajo po svojem zaposlenju pod zakon o zavarovanju delavcev, a samo zato niso člani Osrednjega urada za zavarovanje delavcev ali njemu enakih institucij, ker jim garantirajo njih delodajalci za slučaj bolezni dajatvam odgovarjajočo plačo, imajo pravico do volitev v Delavsko zbornico.

Pravico do vlaganja kandidatih list imajo samo strokovne organizacije delavcev in nameščencev, ki so bile vpisane do 5. decembra t. l. v register Delavske zbornice za Slovenijo.

Volilni imeniki bodo razpostavljeni od 26. decembra 1925 do vstega 4. januarja 1926 pri vseh krajevnih edinih delavskih zavarovanjih. Vsak član zbornice ima pravico, da v zgornjem roku volilne imenike pregleda, prepiše, objavi, tiska in da zahteva bodisi zase bodisi za drugega njih po pravico.

Zahtevkom za vpis ali izbris v volilni imenik je treba priložiti dokaz zaposlitve ali nezaposlitve na dan 5. decembra. Kot dokaz velja potrdilo delodajalca o zaposlitvi. Reklamacije se vlagajo pri pristojni krajevni edini bolniškega zavarovanja usno ali pisмено.

Kandidatne liste se vlagajo počenši od 6. januarja do vključno 10. januarja 1926 v pisarnah krajevnih volilnih odborov.

Kandidatno listo, podpisano od 100 volilcev imajo izročiti osebno najmanj trije člani uprave organizacije.

Kandidatne liste se imajo predložiti ločeno za skupino privatnih nameščencev in ločeno za splošno skupino.

Kraj in čas uradovanja krajevnih volilnih odborov bo razglašen vso volilno dobo z razglasom na vratih pisarn krajevnih edinih bolniškega zavarovanja (Ekspozitur Okrožnega urada za zavarovanje delavcev, krajevnih bratovskih skladnic, Trgovskega, bolniškega in podpornega društva).

Skupaj s kandidatno listo naj se predloži: Pismeno privoljenje vsakega kandidata in namestnika, da sprejme kandidaturu na listi dotičnega predlagatelja, dokaz, da imajo predlagatelji glasovalno pravico. Dokaz je podan z navedbo strani in tekoče številke, pod katero je predlagatelj vpisan.

Glasovalnice naj se dostavijo vsakemu volivcu potom organov zavarovanja ali potom pošte, ali tako, da jo dvigne volivec v pisarni krajevnega volilnega odbora. Podrobnejša določila načina dostavljanja za posamezne kraje se objavijo.

Glasuje se tako, da zalepi volivec glasovalni listek in glasovnico v kuverto, ki jo je izdal glavni odbor, ali pa v drugo kuverto enake oblike. To kuverto ima poslati volivec na njemu prikladen način glavnemu volilnemu odboru potrditi pa mora na listku, ki je na kuverto od zunaj tako prilepljen, da se da od nje odtrgati, da je kuverto sam zapečatil. Te zaprte kuverte se oddajajo v času od 2. februarja 1926 ob 8. uri jutraj do vključno 7. februarja 1926 ob 6. uri zvečer glavnemu volilnemu odboru v dvorani Okrožnega urada za zavarovanje delavcev v Ljubljani.

Glasovnice, ki bi bile vročene glavnemu volilnemu odboru pred 2. februarjem in po 7. februarju, se pri skritinju ne bodo vpoštevale. Volivci morejo dostaviti kuverte z glasovnicami na njim ugoden način, bodisi osebno, bodisi potom pooblaščenca, bodisi potom pošte glavnemu volilnemu odboru.

Volivci iz Ljubljane in predmestij morejo oddati svoj glas osebno le prvi volivni dan dne 2. februarja, pozneje pa smejo glasovati samo po pošti ali po pooblaščenca.

Volivci izven Ljubljane morejo poslati glasovnice glavnemu odboru tudi potom krajevnih volilnih odborov. V tem slučaju morajo oddati svoje glasovnice osebno v zaprtih kuvertah v pisarni krajevnega volilnega odbora dne 2. februarja v času med 8. uro jutraj in 6. uro zvečer, pozneje pa morejo poslati svoje glasovnice le glavnemu volilnemu odboru potom pošte ali potom pooblaščenca.

Krajevni volilni odbori vroče te kuverte v smislu dobjenih instrukcij zaprte glavnemu volilnemu odboru.

Ljubljana, dne 4. decembra 1925.

Za glavni volilni odbor:

Dr. A. Mrak, I. r. M. Čobal, I. r.

meščencev, kolikor se jih je reduciralo. Zamenjalo se je le vladni neljube pristaje opozicijonalnih strank in nadomestilo na njih mesto verne partizane. Gotovo so na ta način izvedene redukcije ničele in le v škodo posameznim reduciranim nameščencem. Če se bo sedaj ob priliki sklepanja o proračunu sklepalo tudi o redukciji javnih nameščencev, potem se bodo morale preje ugotoviti točne smerice in načela, koga se bo odpustilo in kako se bo odpuščenim zagotovila druga eksistencija. Ze v. naprej se pa mora osvojiti načelo, da se starejšega uradništva z družinami absolutno ne sme odstavljati.

Radikalni shod v Zagrebu. Radikalna stranka je priredila preteklo nedeljo javen shod v Zagrebu, na katerem sta govorila Ljuba Jovanović in dr. Laza Marković. Ljuba Jovanović je govoril najprej o zgodovini radikalne stranke, nato pa o tekočih političnih zadevah, kjer je omenil, da vprašanje samouprave še ni rešeno samo vsled svoječasne hrvatske abstinence in končno, da bodo interesi Hrvatov in Slovencev najbolje zaščiteni, če vstopijo v radikalno stranko. Laza Marković je govoril o znanih stvareh, kako je prišlo do sporazuma med radikali in radičevci.

Kongres sam. demokratske stranke se je vršil preteklo nedeljo v Beogradu. O političnem položaju je referiral Sr. Pribičević, ki je v svojih izjavah predvsem ugotavljal dejstva, zakaj je prišlo do razkola v JDS in kako je prišlo do sestave RR vlade. O notranji ureditvi države je referiral poslanec Zerkjav, ki je zagovarjal takojšnji razpis volitev v oblasti in okrožne skupščine, v obliki zastopne ter dekoncentracije celokupne državne uprave na podlagi zakona o centralni upravi.

Vlada in episkopat. »Slovenec« je zadnji teden v enomer zadrževal, da so nastala med jugoslovanskimi škofi in vlado nesoglasja, ki so povzročila tudi škofovski sestanek v Mariboru, kjer se bo sklepalo glede konkordata in glede zavoda Sv. Jeronima v Rimu. Spor naj bi se še posebno poostiril vsled tega, ker je minister za vere v Beogradu skrajno netaktno nastopal proti deputaciji škofov. Vse vesti so se pa kmalu izkazale kot tendenciozne in neresnične.

Najprej je minister za vere ovrgel vsak očitek, ki bi meril na to, da je bil netaktni njegov nastop napram škofom. Sedaj se je pa oglašil še djakovski biskup Akšanović, ki zanika, da bi nastal spor med episkopatom in vlado, ampak je le nasprotno res, da je prišlo do popolnega sporazuma v vsem vprašanju. Za Maribor pa sploh ni bila sklicana konferenca jugoslovanskih škofov, ampak je le škof Karlin vabil škofo na — godovanje. Kar je poročal »Slovenec« se je torej izkazalo kot — neresnično. Ljubljanski škof Jeglič je pravzaprav solastnik »Slovenca«. Navzlic temu, da je bil pri celi »Slovenčev« gonji osebno prizadet, se mu ni zdelo vredno, da bi informiral svoje uradnike o resničnem stanju zadeve. Nasprotno, mirno je dopustil, da je »Slovenec« prinašal napačna poročila in hujskal katoličane na pravoslavne in s tem gojil versko nestrpnost.

Shod SLS v Ptuj. Na nedeljskem zborovanju SLS v Ptuj je govoril dr. Korošec, ki je povdaril da tvorijo program SLS krščanski socializem in krščanska solidarnost. Dr. Korošec je nadalje na shodu agitiral za volitve v delavsko zbornico in se izrekel proti okrnitvi slovenske univerze ter proti davčni obremenitvi Slovenije.

Na seji odseka finančnega odbora se je razpravljalo o uvoznih carini na surovo železo. Sklenjeno je bilo, da se določi za surovo železo carino 3 zlatih dinarjev. Definitivna odločitev pade v plenumu finančnega odbora. Po izjavah gospodarskih krogov pomeni sklenjena carinska postavka za surovo železo ustavitev tovarniških obratov Kranjske industrijske družbe na Jesenicah. Če se obrati na Jesenjakah ustavi, bo 2000 delavcev brez kruha. Vsekakor bo morala tudi v Beogradu zmagati uvidevnost, ker si ne moremo misliti, da bi se z lahkotno tarifno postavko ustavljalo industrije ter prepuščalo delavstvo brezposelnosti. Z zadevo se bomo še podrobno pečali, ko bo popolnoma razjasnjena.

Po drugih državah.

Českoslovaška vlada je sestavljena. Dosedanemu ministrskemu predsedniku Švehli se je končno vendarle posrečilo sestaviti českoslovaško vlado. V novem kabinetu ima predsedstvo zopet Švehla (agrarci), zunanje zadeve dr. Beneš (narodni socialist), notranje zadeve (dr. Nosek (klerikalec), pravosodje dr. Viškovsky (agrarci), prosveto dr. Srdinok (agrarci), trgovino ing. Dvorčák (narodni demokrat), železnice Bechyne (socialni demokrat), javna dela Mlčoch (obrotna stranka), poljedelstvo dr. Hodža (agrarci), vojsko Stříbrny (narodni socialist), narodno zdravje Tučný (narodni socialist), finančni minister dr. Engliš (kol strokovnjak), socialna skrb in likvidacija ministrstva za izenačenje zakonov dr. Winter (socialni demokrat), prehrana do likvidacije dr. Dolanský (klerikalec) in minister za Slovaško dr. Kallay.

Vojaška konvencija med Malo antanto in Poljsko je bila sklenjena v Bukarešti in se tiče tesnejše zveze vojsk Male antante in Poljske, dalje prevoza orožja, municije in drugega vojnega materiala.

Ameriški dolg. Pod vodstvom finančnega ministra dr. Stojadinovića odpotuje v Washington delegacija, ki uredi vprašanje naših državnih vojnih dolgov v Zedinjenih državah v Ameriki.

Uvede se splošno socialno zavarovanje v Švici. Tako se glasi referendum švcarskega ljudstva od prošle nedelje. 403.000 vo-

lilcev je glasovalo za, a 218.000 volilcev proti soc. zavarovanju. Polovico stroškov za zavarovanje nosi država, polovico pa zavarovanci in delodajalci.

Vzhodna trozveza. Sovjetska »Pravda« piše, da ne bo napravila Rusija nobenega ukrepa proti volji Japonske. Vse intrige med Japonsko in Rusijo ostanejo brezuspešne. Japonska dobro ve, kje ima prave prijatelje. Najbolje bo, če se Japonci, Kitajci in Rusi združijo proti Angliji.

Zveza narodov je pričela zapet zborovati. Na dnevnem redu je najprej vprašanje razmejitev Turške in Iraka in likvidacija grško-bolgarskega obmejne spora. Nadalje se bo razpravljalo o finančni obnovi Avstrije in o sklicanju internacionalne konferenice o razorožitvi. Ob priliki zasedanja Zveze narodov se bo z angleške strani poskušil mirno rešiti mosulsko vprašanje. V to svrhu je v Zenevo prišel angleški zunanji minister Chamberlain, ki je že vstopil v stik z voliteljem turške delegacije. Kakor znano je v Mosulu Anglija zainteresirana na bogatih petrolejskih vrelcih, katere hoče dobiti v izkoriščanje. Turčija ne priznava Angliji pravico do bogatih mosulskih pokrajin in jih reklamira zase.

Ameriški kongres je odprt k rešitvi namena zasedanja. Kongres bo imel sklepati o vprašanju nacionalizacije rudnikov, o preureditvi vladnega poslovanja, o noveli k prohibicijskemu zakonu, o ratifikaciji po-

godb sklenjenih z raznimi državami glede odplačevanja dolgov in o pristopu Zedinjenih držav k mednarodnemu razsodišču v Haagu.

Cionistični pokret. V Beogradu je predaval predsednik jevrejskega nacionalnega društva v Palestini Pušiškin o cionističnem pokretu. Pušiškin je izjavil, da se je samo letos nabralo 260.000 funtov za odkup zemljišča v Palestini, katerega imajo sedaj v posesti Arabi. Dosedaj se je koloniziralo v Palestini 30.000 poljedelcev - židov. V Palestini so židje zadostno preskrbljeni s solstvom; imajo tudi svojo univerzo.

Novi davki na Francoskem. V Franciji vlada veliko razburjenje, ker je poslanska zbornica sprejela nove davke. Na direktnih davkih se mora iztirjati čez tri milijarde frankov, da se doseže proračunsko ravnotežje. Poleg tega se mora zvišati železniška in poštna tarifa in davek na tobak.

Nemška kriza. Po podpisu lokarskega dogovora je demisionirala nemška vlada, ker so vstopili v opozicijo nemški nacionalisti. Kriza ni povzročila posebnih komentarjev, ker se je že zdavnaj pričakovala. Predsednik republike je nazirajna. Da se nova vlada opre na široke osnovnice, ki bi ne izključevale iz vladnega dela tako socialnih demokratov, kakor klerikalev.

Sirija zahteva samostojnost. Sirija se nahaja danes v popolni odvisnosti od Francije. Zadnje mesece je nastalo v Siriji revolucionarno gibanje, ki stremi za tem, da se Sirija osamosvoji. Predsednik sirske-palestinskega kongresa je predložil predstavniku Francije v Siriji Jovenelu memorandum, kjer zahteva, da prevzame v Siriji takoj oblast nacionalna vlada in da Franco-ska umakne svoje čete.

Strokovni vestnik.

Upravni odbor NSSZ ima svoj sejo v nedeljo 13. t. m. ob 2. uri popoldne v tajništvu. Ker so na dnevnem redu zelo važne in odločilne točke, prosimo vse brate odbor-nike, da se je sigurno udeležijo.

Vsem podružnicam. Ko objavljamo razpis volitev v delavsko zbornico, moramo opozoriti vse podružnice na veliko važnost teh volitev. V nedeljo bo upravni odbor odločal o našem nastopu. Vendar pa se moramo že prej pripravljati na bodoče delo. Vse podružnice naj takoj skličejo povsod članske sestanke, na katerih naj bo glavna točka, volitve v delavsko zbornico. Na takih sestankih naj se članom razjasni pomen in namen delavske zbornice in volitve v to važno institucijo. Dalje se naj članom dajo vse potrebne instrukcije za bodoči volilni boj. Za volitve se resno pripravljajmo, da bo zmaga čim lepša in dostojnejša. Vse podružnice in vsi posamezniki storite svojo dolžnost.

Brezposelnost na Nemškem. V oktobru je število brezposelnih, ki dobivajo podporo, narasla v Nemčiji od 229.000 na 364.000. Narasla je torej za celih 22 odstotkov, kar je vsekakor velika številka. Pri nas pa še dandanes nimamo točnih in zanesljivih podatkov o številu brezposelnih. Vsekakor pa ni majhno.

Znižanje mezde na Angleskem. V Manchesteru in Waringthonu so podjetniki znižali konfekcijskim delavcem mezdo za 25 odstotkov. Ker so se delavci temu uprli, jih je podjetje izprolo. Izprtilih je nad 3500 delavcev.

Stavka krojačev v Valjevu. V Valjevu stavkajo krojaški delavci, ker jim mojstri niso izpolnili stavljenih zahtev. Stavka se je v poslednjem času omečila samo na tri podjetja.

Politični pregled.

Politična situacija. Beogradsko dnevno časopisje zadnji čas stalno poroča o nesoglasjih, ki se pojavljajo v vladni koaliciji. Na račun teh nesoglasij se ustvarjajo nove kombinacije, izmed katerih je najglasnejša ta, da bodo volitve edin izhod za razbistri-ten političnega položaja. Navzlic vsem časopisnim glasovom pa ni toliko časa pričakovati dalekosežnejših političnih dogodkov, dokler ne bo sprejet redni državni proračun za leto 1926 — 1927. Ravno kar se vrše v finančnem odboru živahne debate o proračunu državnih dohodkov in je soglasno mnenje vseh članov odbora, da je davčna obremenitev že zdavnaj preokročila svoj

višek. Znižanje davka je neobhodno potrebno. Posebno prečinski kraji so glede obdavčenja najbolj prizadeti, med temi zopet Slovenija na prvem mestu. Izenačenje davčne obremenitve se bo moralo izvesti, če ne bo Slovenija gospodarsko utrpela nepopravljive škode, ki bodo vodile do popolnega obubožanja. Glede državnih izdatkov se je v finančnem odboru ugotovilo, da znašajo osebni izdatki 40 odstotkov vseh državnih izdatkov. Zato ima vlada v načrtu redukcijo javnih nameščencev. Ze leta 1923 je vlada izvedla veliko redukcijo javnih nameščencev. Redukcija pa ni prav nič zalegla, ker se je kmalu na to nastavilo, še enkrat toliko na-

poveljevati in da se smejo v slučaju, če se državljani ne ozirajo na njihova mnenja in zapovedi (ker nikdo ni nezmožljiv), poslušati tudi nasilja, da jih primorajo k pokorščini.

V ustavni državi so pravice in svobode državljanov uzakonjene in zagotovljene in uradi obstoje, da skrbijo zato, da morejo državljani nemoteno v vsem obsegu udeleževati in uživati svoje pravice, ne pa morda zato, da bi jih pri tem udeleževanju zavirali in jih v njihovih pravicah prikrajševali. Če pa se tega uradništvo ne zaveda, ali pa se za to svoje naloge ne briga, potem o ustanovitvi sploh ne more biti govora. V tem slučaju postaja uradništvo vsled svoje moči strah državljanov prav tako, ko jim je v strah v državah z absolutistično vlado.

Če govorimo o birokratizmu, potem imamo v mislih prav oni vladni sistem, kjer so uradi namodni napram državljanom in tem za svoja dejanja popolnoma neodgovorni. Kako nevaren je tak sistem za svobodo in pripravnost v državi, o tem ni niti treba na široko razpravljati.

Mnogi birokrati se prav malo brigajo za osebne in premoženjske pravice državljanov. Zaveš njihove lastne velike oblasti jih prav lahko zavede v krivico. Podrejeni so vladi in morajo se pustiti od nje izrabljati — velikokrat proti svojemur mišljenju — proti življenju, ki tvorijo opozicijo. Mnogi pa v mišljenju, da bo njihova karijera (napredovanje) tem boljša in hitrejša, čim več uslug bodo izkazali vladi (da bi bilo njeno stališče čim trdnješe), postopajo samovoljno, kot se pravi, po intencijah vlade (v vladnem smislu). Samovoljno čisto preganjanje držav-

ljane, posebno podrejene uradnike, pa tudi druge, katerih stremiljenje in udeleževanje meri proti obstoju vladi. Ker pa opozicija praviloma zastopa boljša politična in socialna stremiljenja (ker jih ni treba takoj uresničiti, kar zadene včasih v vladi na velike težkoče), je birokracija naperjena proti vsemu napredku, ki ga ovira na vse mogoče načine, pri tem štiti vsemogočo reakcijo (nazadnjaštvo).

V takih slučajih je na žalost tudi pri nas še prebivalstvo skoro na milost in ne-milost izpostavljeno šikanam in krivicam od strani vladnega uradništva. Posebno jasno se to vidi pri premeščevanju uradništva in učiteljev, ki ni v nobenem skladu z dejans-tvenimi potrebami, temveč se izvaja samo kot pritisk vlade na podrejeno opozicijsko uradništvo. In tako preganjanji uradnik ni-ma skoro nikake pravne zaščite, ker se pač v vsakem slučaju najde kak paragraf, ki se ga porabi za krinko dejanja, ki predstavljajo v resnici le golo politično preganjanje. Najbolj žalostno pa je pri tem dejstvo, da se pri nas državljani, tudi uradniki, čisto ne znajo v obrambi proti krivicam s strani buržuazije poslužiti niti onih sredstev, ki so jim na razpolago.

Ustavnost je včasih samo lepa pravilica. Ker prav malo vredno je, če zakonit za-go-tavljajo državljanom njihovo osebno svobo-do, državljanske in politične pravice, če pa ni možno braniti se proti samovolji birokrat-ov, od katerih je končno odvisno, ali se svojih državljanskih pravic in osebne svobode morejo poslužiti ali ne. (Volilna pra-sa v Makedoniji).

Služaji nezakonitih prepovedi, razpusti-lev, aretacij in surovega postopanja z ljud-mi, neutemeljenih odpušitev in premeščenj v državni službi, to vse je vedno dokaz, da manjka tak pravni red, ki bi branil držav-ljane v njihovi osebni in državljanski svobodi in pravicah pred spletkami birokra-cije. Vse to dokazuje tudi nevarnost sa-motnega birokratičnega sistema. Birokracija duši vsak razvoj, na katerem so osnovane ustavne države; duši ustavno politično živ-ljenje. Iz tega sledi, da zastaja reformna de-lavnost v vseh smereh državljanskega življe-nja, s čimer so zopet oškodovani državljani. Spremembo v tem pogledu je mogoče doseči samo z uvedbo obsežnih in vsestranskih ureditev, potom katerih bi se vsak uradnik funkcionarjev za kršitev pravic in svobode državljanov mogel uspešno in brez težkoč zasledovati; če se bo stremelo za tem, da se bodo birokrati odvadili smatrati se za go-spode nad ljudstvom in se živjeti v prepri-čanje, da se nahajajo le v njegovi službi.

Kot že povedano, trpimo tudi pri nas vsled birokracije. Izhaja to iz tega, ker se priznava uradom preveč oblasti na škodo prebivalstva in da je odgovornost uradov za kršitev državljanskih pravic prav majhna in kršitelji težko dosegljivi, če imajo oporo v vladi.

Iz tega izhaja, da so vse demokratične stranke pri nas dolžne poučevati ljudstvo o njegovih pravicah in odstraniti bojazen pred birokracijo, ki je pri nas še v precej bujnem cvetju. Če smo bili dolga desetletja vladani in obvladani od birokracije, ni to še noben vzrok, da bi jo morali prenašati še nadalje.

Politična šola.

Centralizacija in federacija.

V politiki zadenemo čisto na vprašanje, ali je koristnejša centralizacija (osredotoče-nje) ali federacija (razdelitev) vse zakonodajne in izvršilne oblasti. Posebno pri nas je vprašanje centralizacije in federacije važen časovni problem. Gre za to, kateri ureditvi naj damo porednost, katera izmed obeh je boljša in politično pravilnejša, ali centralizem ali federacija. Centralizacija v prid se navaja, da se potom nje doseže enotnost zakonodaje in uprave in da se, pri centralizaciji, ki razdeljuje zakonodajno in izvršilno moč na mnogo činiteljev. V korist fe-deracije pa se na drugi strani navaja, da v nasprotju z komplicirano (zamotano) centralizacijo vse poenostavlja in da ne more tako lahko koga oškodovati centralizacija, ki se na posebne potrebe, kot krajevne, manj-sinske, individualne (posameznikove) itd., prav malo ozira.

Federacija omogoča, da se pusti vsako-mur, kar je njegovega. Z federacijo se la-hko izpolnjujajo individualno — narodne in krajevne zahteve, v kolikor to zahteva kulturni, gospodarski in socialni razvoj. Z drugimi besedami, federacija je na mestu, kjer žive drugi poleg drugega razna plemen ali narodi, in kjer vladajo različne stop-nje kulturnega in gospodarskega razvoja, ker ta različnost zahteva tudi različne poli-tične uprave. V takih slučajih centralizacija nikdar ne more odgovarjati in utešiti ljud-skih želja.

Živi vzgledi za državno federacijo je Švica in Severoameriška Unija, kjer je naj-obsežnejša. Najbolj pa je centralizacija iz-peljana v Franciji in v gotovem oziru tudi v Nemčiji. Nemčija je centralizacija nedvom-no koristila, ker so preje interesi in koristi številnih njenih dinastij (vladarskih rodbin) zavirale vsak obsežnejši politični načrt. To je tudi opazil Bismark in zato je izpeljal centralizacijo.

Ponavljamo: federativna ureditev države je potrebna tamkaj, kjer so pri različnostih prebivalstva in pokrajin skupne vsem, le nekateri interesi; kjer pa takih naravnih razlik med posameznimi deli ni, tam je na mestu centralistična ureditev države. Katero obliko bi bilo voliti za našo državo, o tem se je od postanka naše države že mnogo razpravljalo in boj za končno obliko potom revizije ustave se še vedno vodi. Danes je naša država urejena centralistično in je predvidena le nekaka izvršilna dekoncen-tracija za posamezne oblasti, ki pa nimajo oziroma ne bodo imele zakonodajne moči. Ker v tem pogledu se pri nas ustava še ni udeležila.

Birokracija.

Kakor je razvidno iz pogostih upravi-čenih pritožb in interpelacij poslancev in kot vemo iz lastnih izkušenj, postopajo uradi čisto proti ustavnim osnovam in mesto, da bi bili državljani, prebivalstvu dobri svetovalci in voditelji, mu čisto le škoduje, v in je preganjanje. Uradniki so čisto ne-pravilnega mnenja, ki izhaja mnogokrat tudi iz napačne vzgoje, da so vrhovni gospodje nad prebivalstvom, da smejo državljanom

Iz stranke.

Seja osrednjega izvrševalnega odbora NSS se bo vršila v nedeljo 13. decembra točno ob 10. uri dopoldne v strankinih prostorih Narodnega doma v Ljubljani. Vážnost dnevnega reda zahteva polnoštevilne udeležbe, zato pozivamo vse člane izvrševalnega odbora k zanesljivi in točni udeležbi.

Celjsko okrožje.

Celje. Vse tovariše ponovno vlijudo opozarjamo, da se vrši danes redni letni občni zbor krajevne organizacije v veliki

gostilniški sobi gostilne Božič na Bregu. — Začetek ob 8. uri zvečer. Občnega zbora se bo udeležil tudi tov. dr. Ivo Politeo iz Zagreba, ki nam je obljubil zanimivo predavanje. Pozivamo vse včlane tovariše, da se udeležijo občnega zbora točno in polnoštevilno, da slišijo referat o delovanju v pretečenem društvenem letu, zlasti pa aktualno poročilo spoštovanega tovariša dr. Politea, ki ga že dalje časa nismo slišali pri nas v Celju.

Mladinski vestnik.

Iz osrednjega tajništva. Seja o. i. o. NSS se vrši v soboto, dne 17. t. m. ob 8. uri zvečer v Pulpnovi čitalnici. Po seji se vrši seja nadzorstva NSS. Najna je polnoštevilna udeležba vseh odbornikov tako o. i. o. kakor tudi nadzorstva, ker bodo na dnevnem redu važni predlogi. Vabila se bodo pravočasno razposlala.

III. redna konferenca češkoslov. socialistične mladine dunajske se vrši dne 13. t. m. na Dunaju. Za bratsko organizacijo v CSR se je udeležila brata Spatny in dr. Neumann, za NSM pa brat Kozinec, ki je v to svrhu v petek odpotoval na Dunaj.

Brat Milan Menart je umrl. Še zadnjo nedeljo in v prošlem mesecu smo govorili z njim v bolnici, kjer je ležal težko opečen. Le oči in otkle ustnice so bile vidne iz zavoj. Težko je dihal, a spoznal nas je vse po vrsti. Želel je, da bi mogel še enkrat zaigrati na svojo biserno v našem tamburaškem zboru. Pa želja se mu ni izpolnila. V četrtki jutraj je podlegel težkim poškodbam eksplozije pri Salusu.

Dolg sprevod se je pomikal v nedeljo popoldne izpred bolnice. Pred mrtvaškim vozom so korakali za praporom šišenskega »Bratstva« z žalnim znakom in za vencem z rdečim in narodnim trakom člani »Bratstva« in članice »Pomlad«. Mnogo, zelo mnogo jih je bilo. Bratje in sestre so spremljali svojega brata na njegovi zadnji poti. Ob odprtem grobu, ob vhodu v nam vsem nepoznano večnost se je od pokojnega brata Milana poslovil v imenu narodnosocialistične mladine brat Kozinec in mu sporočil zadnji bratski pozdrav.

Brat Milan se ni bil dolgo naš član. — Pred nekoliko meseci je vstopil v našo bojno vrsto. Znal pa si je s svojo odkrito, idealno dušo, srčno plemenitostjo in ljubeznivostjo takoj pridobiti gorke simpatije vseh bratov in sester. Radi smo ga imeli, kakor nas je on rad imel. Zato pa bo ostal nepozabljen med nami.

Jesenice. V sredo, dne 16. decembra 1925 ob pol 8. uri zvečer se vrši III. redni članski sestanek »Bratstva«. Na dnevnem redu je predvsem predavanje v življenju in delovanju velikega pisatelja Ivana Cankarja. Za članstvo je sestanek obvezen; ker bo pa to tudi skromna proslava obletnice Cankarjeve smrti, so vabljeni vsi naši prijatelji, posebno pa člani NSS in NSSZ. — Dalje javljamo, da se vrši intima proslava 40 letnice rojstva Karla Pulpana v nedeljo, dne 20. decembra t. l. v društvenem lokal. Na sporedu bo spominski govor o apostolu narodno-socialistične mladine, recitacije ter koncertne točke tamburaškega zbora.

»Bratstvo Loke pri Zagorju« ob Savi je imelo dne 29. decembra 1925 svoj I. re-

dni občni zbor v stanovanju br. Ržišnika, katerega je otvoril brat predsednik Ržišnik. Pozdravil je navzoče ter v kratkih in jedrnatih besedah orisal razvoj društva. Nato je prečital prisrčno pozdravno pismo bratov iz Jesenic, katerim se je zahvalil za lepe bodrilne besede. Za »Bratstvo« Zagorje je pozdravil zbor brat Ivan Keršnik. — Odborniška poročila so bila z odobravanjem sprejeta. Pri volitvah je bil izvoljen predsednikom brat Gostiša. V ostali odbor pa sledeči odborniki: Korošec Ludvik, Ržišnik Anton, Vozelj Stanko, Drnovšek Fr., Vozelj Alojz, Ivnik Franc, namestnikom Diaci Franc, Ožina Matilda, računopreglednica Greti Ržišnik. Novoizvoljeni br. predsednik Gostiša se je nato članstvu zahvalil za zaupanje, ga bodril k poštenemu delu ter je tudi sam obljubil delati z vso vztrajnostjo za procvit »Bratstva«.

Prosvetni odsek »Bratstva« v Zagorju vabi vse brate in sestre ter »Bratstva« Loke in Kotreče, kakor tudi NSS in NSSZ na proslavo 125 letnice Prešernovega rojstva, ki se vrši v nedeljo, dne 13. t. m. ob 4. uri popoldne v društvenem lokal. Na sporedu so poleg slavnostnega govora in deklaracije tudi točke društvenega tamburaškega zbora. — Udeležite se polnoštevilno!

Miklavžev večer ljubljanskega »Bratstva« je zopet pokazal, kako popularne so postale prireditve naše delavske mladine. Vsi prostori Miklavžev restavracije v Koldvorski ulici so bili prenapolnjeni. Posvečen je bil Miklavžev nastop z ouverturo dr. Lahovega prizora »Miklavž prihaja«. Sestri Poldi in Nini sta dovršeno in čustveno igrali vlogo otrok, ki iščeta Miklavža v gozdu. Posrečena sta bila tudi angela in pa rajajoči angelčki. Brat Mirko je bil po maski kakor tudi po nastopu izvrsten Miklavž, njegov vsebinsko globok ter idejno dobro zamišljen nagovor v verzih pa je bil sijajen. Sestra Zora je lepo zapela večeru primerno pesmico, presenetil pa nas je parkelček, ki je pel kot škripanček. V zahvalo in priznanje je žel buren aplavz, sv. Anton se je očitno v tej zimi zelo prehladil, ker je motil Miklavža z neprestanim kihanjem. Važno je omeniti, da je ta večer imel pevski odsek »Bratstva« svoj prvi nastop. Zapel je tri lepe pesmi pod vodstvom zborovodje brata Nečeta in vzbudil v nas vseh najlepše nade. Tamburaši so se odlikovali s — predolgimi pavzami, ki jih je zamašil glasovir. V splošnem pa je bil večer prav lep. Vsi smo bili zadovoljni, le blaginjak je delal nekoliko kisel obraz.

Zahvala. Rodbina Menart se najiskrenejše zahvaljuje »izobr. društvo« »Bratstvo« za častno spremstvo na dan pogreba nepozabnega sina Milana Menarta.

Taborniki.

Ustanovni občni zbor »Združenja slovenskih Tabornikov«. V torek, dne 8. t. m. se je vršil ustanovni občni zbor ZST, katerega je vodil br. Beli Medved. Dosedanje začasno načelstvo je podalo poročilo o svojem delovanju, iz katerega je bilo razvidno, da se je pokret naglo razširil. Tudi so podali poročila glavarji posameznih rodov, na kar je osrednji tajnik br. Crni Ris prečital pravila in br. Rdeči Volk pa prečital in razložil pravilnik. Pravila in pravilnik so člani soglasno sprejeli. Pri volitvah je bil izvoljen za starosta br. dr. Mis, zdravnik; v starijski zbor pa dr. Rudolf Krivic, odvetnik.

prof. dr. Viktor Peterlin, prof. Franjo Ančič, Ivan Hiter, Hinko Pajer in Vladimir Kravos. V pravni odbor so bili voljeni: bf. Rdeči Volk, Beli Medved, Crni Ris, Lavrenčič, Mlekuževa, Leeb, Pliberškova, Kovačikova, Mušič in Jagodic. V tehnični odbor pa kot načelnik br. Beli Medved, v odbor br. Rdeči Volk, Crni Ris, Trpin, Piškurjva in Hiter. Za preglednika sta bila izvoljena br. Ivan Tavčar in Jožica Kaserman. Občni zbor je pozdravil tudi predsednik Svete vojke g. Sindič, na kar je novoizvoljeni starosta g. dr. Mis zaključil občni zbor.

Čedenske vesti.

Prihodnja številka »Nove Pravede« radi praznikov sredi tedna ne izide v soboto, 19. t. m., temveč v sredo, 23. t. m. kot božična številka. Tudi novoletna številka lista izide v sredo 30. t. m. V prihodnjem letu bo list izhajal zopet redno ob sobotah, prva številka 9. januarja 1926.

Božične oglašne sprejema uprava do torka 22. t. m. opoldne, novoletna voščila v širini enega ali dveh oglašnih stolpcev in v višini 24 mm po 20. — oziroma 35. — Din pa do torka 29. t. m. opoldne.

Cenjene naročnike, ki do sedaj še niso poravnali naročnine, prosimo, da to sigurno store še pred koncem leta. Polnočnice so bile vsem vposlane.

Problem zgraditve uradniških hiš. Po zakonu o uradniških nabavnih zadrugah, dobe zadruge od vseh državnih nabavk po 1 odstotek od faktorne cene. S 1. janu-

arjem 1926 pa prestane ta ugodnost za nabavljalne zadruge. Pri ministru financ so se zato oglašile uradniške organizacije, ki so prosile, da še 1 odstotek od fakturnih cen državnih nabavk še nadalje pobira in sicer za foud za zgradbo uradniških hiš. Minister financ pa ni sprejel predloga zastopnikov uradniških organizacij, z utemeljitvijo, da se s tem davkom le podražujejo drž. nabavke. Pristal pa je finančni minister na to, da se vsako leto unese v budžet več milijonov za zgradbo uradniških hiš.

Izpremembe v ministru za soc. politiko. Po vseh iz Beograda bo zapustil svoje mesto v min. za soc. politiko podtajnik dr. Juraj Krnjevič, a na njegovo mesto pride dr. Lujo Kežman. Dr. Krnjevič bi prevzel vodstvo izseljeniškega komisarijata v Zagrebu.

Vladislav St. Reymont, največji sodni poljski pisatelj, imetelj zadnje Nobelove nagrade, je dne 5. t. m. umrl v Var-

šavi. Najbolj znano je njegovo delo »Seljak«, roman v štirih knjigah.

Uradniška razlika se bo »izplačevala« vendar ne sedaj takoj, ampak šele čez par mesecev — menda prično z izplačevanjem 1. aprila 1926. Do takrat pa hočejo znižati draginjo in izenačiti cene v celi državi. Na ta način bo finančnemu ministru mogoče vsem onim državnim uslužbencem, ki imajo prejeti razliko med starimi in novimi plačami, znižati s 1. aprilom 1926 prejemke za 10 odstotkov. Zato bi pa dobivali mesečno izplačilo znane razlike ravno v višini 10 odstotkov znižanja plače. Ko bi bila potem dolžna razlika v par mesecih izplačana in uradniki rešeni svojih dolgov, napravljenih na račun razlike, bi se pričelo samo po sebi z izplačevanjem nižjih plač, ki bi se potem še stopnjama zniževale in sicer takoj zopet z oktobrom 1926 za nadaljnjih 10 odstotkov. V armadi pa bi to seveda moralo biti drugače, ker oficirji nimajo dobiti nikake razlike (so jo že dobili v obliki velikih višjih rednih prejemkov — op. ur.). 10 odstotno znižanje prejemkov s 1. aprilom 1926 za oficirje še ne bi stopilo v veljavo, ampak šele enkrat pozneje. — Priobčujemo slabe dovpite gospodov ministrov zato, ker prinašajo drugi listi še večje budalosti in prerokbe o senzacionalnih dogodkih v letu 1926, o novih vojskah, revolucijah, boleznih, katastrofah itd. S tem se to vse samo še izpopolni in prava slika lepe bodočnosti stoji že pred nami.

5 franciski novci bodo ta mesec prišli iz Francije. Narodna banka bo dala novi denar takoj v promet.

Narodni ekonom Adolf Damaschke 60-letnik. Koncem novembra je praznoval svoj 60-letnico dr. h. c. Adolf Damaschke, svetovnoznani narodni ekonom in zemljiški reformator v Nemčiji. Njegov nauk je: Zemlja je last skupnosti. Morajo biti posestniki zemlje, nikdo pa ne more biti tudi lastnik — neomejen gospodar zemlje. Zato naj si zemlja postavi pod zakon, ki pospešuje uporabo zemlje za bivališče in obratovališče, ki pa izključuje vsako zlorabo in ki splošnosti v korist jamči vsako podražanje zemlje, v kolikor se je podražanje ali večja vrednost izvršila brez truda posameznika in le na račun splošnosti. Damaschke je kot sin siromašnega mizarja že v zgodnji mladosti spoznal posledice stanovanjske bede velikega mesta Berlin. Ob enemu pa je kot deček spoznal tudi veliko socialno krivico, pod katero trpe in poginjajo breznojanjci. To spoznanje se zrcali v prvih pesnitvah komaj 10-letnega dečka. Glavno vzgojo mu je vodil duhovnik Pavle Cassel, ki ga je vzel k sebi. Tu se je njegov mladi duh v krogu odličnih mož pripravil za poznejše apostolsko delo. Odločil se je za mestnega učitelja. V tem poklicu je imel prikljo iz blelih obrazov, šibkih teles proučevali posledice stanovanjske bede. Čem bolj se je vpoglabljal v razrešitev stanovanjskega problema, tem bolj se je v njem vrtelavo prepričanje, da zamore biti ta že tedaj najpotrebnejši socialni problem učinkovito rešen le na temelju pravice porazdelitve in uporabe zemlje. V tem prepričanju se je posvetil študiju narodnega gospodarstva ter v to svrhu obiskoval predavanja tudi na univerzi. Tako je postal znan borec zlasti na polju narodovega zdravlja. In na tej poti ga je usoda seznanila z že tedaj (l. 1890) obstoječo organizacijo zemljiških reformatorjev (»Bund der Bodenreform«). Zveza je mladega, razborega boreca za ljudske pravice pridobila zase najprej s tem, da je prevzel uredništvo zvezinega glasila. L. 1898 po odstopu Foleseja je Damaschke stopil na čelo zveze ter tej najnamenitejši socialno-gospodarski organizaciji na ljubo žrtvoval svoj poklic.

Fašistovsko nasilje na vrhunec. Fašisti in njihovi diktatorji pri vladi so sedaj segli po najskrajnejšem sredstvu. Izdali so diktat: »Vse kar je protifašistovsko, mora iz državnih in drugih služb, nastavit se morajo samo fašisti«.

Razpisane službe. Odda se mesto jetniškega paznika pri okrožnem sodišču v Mariboru. Prošnje je vložiti do 8. januarja 1926 pri okrožnem sodišču v Mariboru. Dalje je razpisano mesto šolskega sluga na rudarski šoli v Celju ter se morajo pri rudarskem glavarstvu za Slovenijo v Ljubljani prošnje vlagati do 15. decembra t. l. Več je razvidno v »Uradnem listu« št. 107.

Zopet »znižanje« železniške tarife napovedujejo iz Beograda — za ozkotirne železnice. Pravijo, da se bodo tarife znižale za 20 odstotkov.

Naši rudarji na Westfalskem brez kruha. Poleg industrije doživlja v Nemčiji tudi rudarstvo hudo krizo. Denarja je podjetjem zmanjkalo in zato so pričeli odpustiti rudarje, predvsem inozemce, izmed katerih je največ Slovencev. Sedaj je brezposelnih rudarjev do 25.000 ter se bo to število še do konca leta pomnožilo na 35.000. Naši bratje so spričo hude zime v najbednejšem položaju. V doglednem času ni izgleda na izboljšanje tega stanja. Dolžnost nas Slovencev je, da jim priskočimo na pomoč. Zato bi bila takojšnja širokopotezna akcija nujno potrebna.

Strahovit mraz. Naša napoved o lepem vremenu se je uresničila. Postalo je res lepo — mrzlo. Tako imamo po dolgih letih zopet enkrat pravo zimo, da škriplje pod nogami. Doslej smo dosegli pri nas že do 22 stopinj Celzija pod ničlo. Na Češkem pa imajo že 26 do 30 stopinj. Prav tako tudi v Nemčiji in celo v Italiji že zamrzujejo ljudi. Ozračje se je tedaj na široko in visoko strahovito ohladilo in se ohlaja naprej. Zato lahko pričakujemo še hujšega in ni izključeno, da pridemo kmalu tudi pri nas nad 30 stopinj. Toda to je dobra tolažba, ker po hudi zimi pride hudo poletje, katerega že dolgo pogrešamo.

Donava zamrznila. Pri Beogradu je zamrznila široka Donava, vsled česar je promet na reki ustavljen.

Vodovod je zamrznil v Mostaru. Mesto je sedaj brez vode. Nevarnost je, da popokajo tudi cevi.

Nesreča na morju. Iz Bruselja poročajo, da se je 6. t. m. vsled nenavadno goste megle na morju pripetila nesreča. Amerikanski parnik »Federal« je vozil z veliko brzino, pri tem pa zavozil v angleški parnik »Astora« ter ga prekal na dvoje. Razbiti parnik se je v par minutah potopil in je pet mož pozneje rešila neka belgijska ladja, med tem ko je ostala posadka s kapetanom vred utonila.

Rekord v postenju je dosegel ameriški učenjak Friderik Hoelzel, ki je s postom vzdrljal 41 dni. Poizkus je napravil v znanstvene študije.

Zadušeni otroci. V neki sirotišnici na Westfalskem se je v eni sobi zadušilo 7 otrok od 1—12 let vsled plinov premoga, ki so uhajali iz peči.

Velikansko letalo. Pred dnevi so preizkusili v Parizu velikansko letalo za prevažanje potnikov, v katerem je sedelo 24 ljudi. Polet nad Parizom se je popolnoma posrečil. Tudi pri pristanku na zemljo je šlo popolnoma gladko in niso čutili niti najmanjšega sunka. Motorji proizvajajo moč za 650 konjskih sil. Letalo vodita lahko dva pilota ločeno vsak zase, tako da se drug drugega v vsakem slučaju lahko nadomeščata. Aeroplan vozi s hitrostjo 112 milj na uro. Sedežev je na letalu 20 za potnike, potem kabina za prtljago, kabina z bifejem, kabina za toaleto ter prostor za pošto.

Zopet velika megla v Londonu. — 4 t. m. je nastopila v Londonu taka megla, da so morali zelo omejit in po nekaj kratkonalo ustaviti promet. Luči se ni videlo niti na razdaljo enega koraka. Zgodilo se je več nesreč z vozili, več oseb je bilo poškodovanih.

Nova iznajdba za železnice. V Avstriji bodo te dni preizkusili novo avtomatno napravo, ki bi naj nadomeščala zahtovne na krajih, kjer železniške proge sekajo ceste in druge prehode. Naprava obstoji v tem, da se pri oddaljenosti vlaka 1000 m na križišču na obeh straneh proge posveti premikajoča luč, ki pa ugasne takoj ko pasira vlak križišče. Obenem z lučjo pa se oglašijo tudi svarilni signali zvonce. Napisne svarilne table pa bi poleg tega pojasnjevale pomen teh signalov s pozivom, da vsako postoj, ko se signali pojavijo. — Dvomimo, če bo to zadosti zavarovalo prehode, dasi bi se iz ekonomičnega vidika najbrže izplačalo.

Matteotijev proces odgođen. Kakor je bilo pričakovati, so gospodje fašisti proces proti morilecem socialističnega poslanca Matteotija zopet odgodili in bo nazadnje najbrž do cela odgođen. Glavni krivci in inspiratorji umora so pa že itak kot nedolžni izpušteni. Tako se v Italiji deli pravica.

Kako zginejo dekleta. Neko dekle, ki je služilo v Zemunu ter od tam odšlo iz službe proti domu na Hrvaško, je zginito brez sledu v vlaku Zagreb-Čakovec. V vagonu so našli njeno potno korb, plašč, dežnik in poselsko knjižico. Sumi se, da se je nad dekletom izvršil zločin.

Železniške nesreče. V Srbiji sta na postaji Zajecar trčila dva vlaka. Obe lokomotive sta razbiti in več potnikov je poškodovanih. V Bosni pa se je na progi Bibinca-Stip utrčalo na nekem hribu veliko drevo, ki je padlo na mimo drveči vlak. Vlak je skočil s tira ter so bili pri tem razbiti 3 vozovi. Pet oseb je ubitih, mnogo pa težko ranjenih.

Nevarnost v Kalabriji. Vsled velike moče se je neki hrib nad italijansko vasjo Cardinale pričel nagibati in preti nevarnost, da se zrúši in zasuje veliko selo. Selo so vsled preteče nevarnosti oblasti izpraznile.

Obsodba roparjev, ki so izvršili jeseni roparski napad v Rajhenburgu, je bila te dni izrečena pred celjsko poroto. Roparji so dobili 7—10 let težke ječe. Od izropanih 350.000 Din je dobilo premogokopno podjetje nazaj 260.000 Din.

Deželnozbornske volitve v Rusiji so pravkar dokončali. Demokrati so zelo nazadovali. Od 132.000 glasov, ki so jih dobili pri zadnjih volitvah, so dobili samo 33.000 glasov.

Aretacija zdravnika. Na Solnograškem so aretirali zdravnika, ki se je bavil z odpravljanjem plodov. Zaradi tega ga je zdravniška zbornica že prej črtala iz svoje srede. Ker pa je sedaj naka ženska — nje-

gova pacientka umrla, so zdravnika zaprli — njegov sanatorij pa izpraznili.

Potop ladje. Pri Šibeniku se je potopil prošli teden neki italijanski parnik z moštvo vred.

Hud mraz v Italiji. V Milanu sta pred par dnevi zmrznila dve osebi, neki črkostavec in neki krošnjar. — Tudi v deželi pomaranč imajo hud mraz.

Poskušen samomor mladeniča radi političnih motivov. Na Dunaju se je poskušal zastrupiti neki mladenič, krojaški pomočnik, a ga se rešili. Za vzrok svojem koraku navaža, da je imel od neke teroristične organizacije nalogo, usmrtiti neko visoko osebo. Ker tega ni mogel, si je baje hotel vzeti življenje. Fantič pripada baje nemškimi fašistom.

Usodepolna srečka. V Monakovem je kupil neki italijanski trgovec srečko razredne loterije. V družbi je potem nekoč izjavil, da prepusti polovico dobička društvu dimnikarjev, polovico pa zvezi monakovskih pivovar, ter je to izjavo tudi podpisal. Z žrebanjem je pa prišlo razočaranje. Srečka je zadel glavni dobiček 500.000 zlatih mark, katere bi moral glasom izjave odstopiti omenjenima organizacijama. To je noža tako potrla, da se je, ustrelil.

Ljubljana.

Kaj je z direkcijo pošte v Ljubljani? Naša javnost se ni dosti zgenila, ko smo dobili vesti iz Beograda o opustitvi poštne direkcije v Ljubljani. Najbolj prizadeti gospodarski krogi so sestavili suho resolucijo in z njo malo poprotokolirali v Beogradu. Ko so jih tam odpravili z lepo besedo, da se na to ne misli, je vse utihnilo, tudi naše časopisje molči. Iz nekaterih izvestnih krogov v Beogradu pa smo dobili ponovna poročila, ki zopet govore o resničnih namerah ukiniti ljubljansko pošto direkcijo. Svoječasni demanti so bili podani bolj radi lepšega!

Umeten predlog. Prijatelj našega lista nam piše: Govori se o ukinjenju fakultet ljubljanske univerze in zatrjuje se, da prenesejo medicinsko fakulteto v Beograd, teološko in tehnično v Zagreb i. t. d. Pošto direkcijo v Ljubljani hočejo tudi ukiniti in jo prenesti v Beograd. Proti vsem tem predlogom se upravičeno izreka cela Slovenija — brez razlike strank. Kakor je pa splošna soglasnost v odklonitvi teh predlogov, so si pa vsi Slovenci edini v tem, da bi absolutno ne škodilo ukiniti ljubljansko delegacijo ministrstva financ in poveriti z njenimi agendami finančno delegacijo v Zagreb ali Beogradu, kjer niso tako tankočutni in »uradni« davkarji, kakor so pa v Ljubljani. Z odpravo ljubljanske deleg. min. financ bi bili zadovoljni vsi davčno prebremenjeni Slovenci!

Maribor.

Narodno gledališče. Nikjer se z narodovo dobroto ne igrajo tako lahkomišlino, kakor ravno tam, kjer bi se najmanj smelo, to je v Mariboru. Dokler so v tej hiši gospodarili Nemci, smo obetali postati angelji, ako nam usoda zamenja vlogo in postanemo mi gospodarji. S prevratom se je to zgodilo. Brez posebnega truda in žrtve smo pobrali zrelo jabolko. Pa komaj smo se čutili gospodarje na odru, še ni bila pravda začeta, ali bo kazina in gledališče ostala naša last ali jo dobe zopet Nemci (v katerem slučaju bi nam bili milostno dovolili po dve predstavi na teden), že smo postali preobestni. G. Nučič se je že po preteku prvega leta pred odlično družbo zaman zjokal nad usodo slovenskega gledališča. V hiši sami je bilo toliko in takega prepira, da so nas zapustile naše najboljšie moči, ki so odhajale s tim težjim srem, ker so jih razni kritiki neumljeno trgali po listih. Izgledalo je, kakor da so Nemci namenoma najeli vse te nepridiprave, da Slovenci sami dokazemo širšemu svetu, da še davno nismo zreli za svoje gledališče. Nemci sicer niso dobili pravde za poslopje in tudi ne dovoljenja, da tudi oni vzparjajo svoje predstave, vendar naša lastna lahkomišljena kritika je pri centralni vladi dosegla tako skrčenje državne podpore, da pomeni ravno toliko kakor: če ne zmorete še kaj več sami, zaprite ali pa dovolite Nemcem koncesijo soigranja. Nučičev naslednik dr. Brenčič je glede vztrajnosti mož, kakor ga Slovenija morda nima drugega. Brez njega bi bilo že davno konec naše slave v Mariboru. Njegova požrtovalna žilavost zmore tudi sicer neverjetne stvari. Samo nekaj pa tudi njegova čudovornost ne zmore, namreč spametovati nepremišljene zabavljač-kritike, ki naravnost odbijajo publiko od mariborskega gledališča. Kakor vse kaže, se je število »kritikov« letos pomnožilo in ki so takoj ob otvoritvi gledališke sezone pričeli svoj proračunjeni bombardement v »Marburger Zeitung«. Vsphehi se že kažejo pri repizah tako prijubljene opere kakor je »Vesela vdova«. Ne vemo, ali je bolj žalostno ali bolj vzpametno, da to, očitno nem-

ARGUS
ARGUS
ARGUS
ARGUS
ARGUS

je naš najboljši domači informacijski zavod. ima v vseh krajih zanesljive zastopnike. obvešča o vsem, zlasti o imovinskem stanju denarnih zavodov, trgovsko-industrijskih podjetij in privatnih oseb. ove informacije so vedno točne, izčrpne in hitre. se nahaja v Vuku Karadžića ulici 11 Beograd. ov telefon je 6-25, njegov brzojavni naslov Argus.

OBLEKE NA
OBROKE
O. BERNATOVIC
LJUBLJANA, MESTNI TRG

Hektografične aparate in zvitke, barvne trakove, ogljen papir, povoščeni papir

kupiš najceneje pri LUD. BARAGA, LJUBLJANA, Šelenburgova ulica šte. 6, I. nadst., telefon 980.

sko gonjo zoper naše gledališče pravzaprav vzdržujejo gotovi slovenski krogi — ne izvesti oni iz nežnega spola, ki si sicer radi prisvajajo novo pot mojstrstva v gledališki kritiki.

— Vremenske posebnosti. V primeri z drugimi kraji je pri nas še precej milejša. Dospeli smo šele na — 12 C kot dosedaj najvišjo točko. Ljudje, ki so se dosedaj norčevali, če se je govorilo, da živimo v izredni dobi nam neznanih dogodkov, postajajo resnejši, ker pač čutijo, da to ni več šala. Mraz je posledica izrednih naravnih pojavov na jugovzhodu in severozapadu. Te pojave označuje skozi celi ta mesec med drugim tudi magnetna igla, ki se nahaja v neprestani erekciji, dočim je bila pred tem popolnoma pasivna in se je na nalašč vprizorjenem vznemirjenju komaj zganila. To stanje pomeni navadno nastop večjih vznemirjenj zemlje ob izbruhih vulkanov v spremstvu neurij in potresov. Pričakovati je vremenske spremembe do 12. t. m.

— Mariborčani in obrtna šola. — Državna oblast se je obrnila na mestno občino glede poslopja za nastanitev obrtne šole in se vrše pogajanja za poslopje dekliške šole »Vesna«. Najbrž se bodo pogajanja ugodno zaključila tako da bi se bodoče leto obrtna šola že lahko otvorila.

Ptuj.

— »Mladik« šola, ki jo je pred kratkim ukinil mestni magistrat z razloga, da se ne rentira, obstojala je že mnogo let pred vojno. Zadnji čas je bilo menda samo okrog 20 gojenk. — Vendar se je šola upravljala sama in ni bila pasivna. Danes ima iztirjati še večje število vzdrževalne od roditeljev svoječasni gojenk. Vodstvo šole je pooblastilo še pred dvema leti odvetnika, ki je v tesni zvezi z magistratom, naj izterja od bogatinov denar. Do danes pa tega g. odvetnik ni storil; dolg bo zastarel. Pravijo le, da šola ni bila aktivna. Inventar šole je prevzel mestni urad, oziroma njegov pooblaščenec. Tik pred razpisitvijo šole je bilo okrog 18 šivalnih strojev, 5 glasovirjev, 4 pisalni stroji, dragoceni jedilni pribor, fina porcelanasta posoda, posteljnina itd. Vse skupaj bi reprezentiralo vrednost okrog pol milijona dinarjev. Čuje se, da se s tem imetjem zelo slab gospodinj. Brez odobrenja mestnega sveta so raznesli že vso posodo, pribor, pisalne stroje, glasovirje itd. Razmetavati z občinskimi imetjem na način, kakor se prakticira tu, je velik greh. Počakalo naj bi se. Morda bi se posrečilo o primerni priliki ustanoviti novo gospodinj-

Tajinstveni morilec deklet.

(Nadaljevanje.)

Komaj se zadržuje, da se ne prične na ves glas smejeti, ko hodi njegov tovariš v šumeči svileni obleki z dolgo vlečko po sobi gorindol. Njegov začneta, neobrit obraz nudi neverjeten kontrast s krasno dekliško obleko.

»Tako, dragec, sedaj mi pa ogrni še plašč, da se zavijem vanj, krasno, kaj, zares sam v sebe bi se mogel zaljubiti!«

Dan se smeji, da ga skoro zgrabi krč. Jim pa se hladnokrvno pokrije z ženskim klobukom ter zavije svoj obraz v — pajčolan. Tako oblečen stopi pred ogledalo, dočim se njegov tovariš od smeja zvija.

Čas je medtem hitro potekel.

»Dan, pojdi v sosedno sobo, lopov je lahko vsak hip tukaj, bodi pripravljen na vse — kadar pokličem, plani na Clifforda, nobenega glasu ne sme dati od sebe. Potem bova že videla, kaj naj ukreva!«

»Voz!«

»Dobro, dobro, voz greš potem iskati, sedaj pa se že izgubi v sosednjo sobo!«

Bil je res že skrajni čas, da je Jimov tovariš zginit v svoje skrivališče, kajti Clifford je bil že na stopnjah. Predno je Clifford stopil v vežo, se je še enkrat pozorno ozrl okrog sebe, da se uveri, da mu nihče ni za petami, potem pa je pomirjen zginit med vrati.

»Hihihi, se krohoče lopov sam pri sebi, »moja preobleka je res izborna; škoda, da mi že preje ni kaj takega prišlo na um, marsikako neprijetno uro bi si bil mogel prihraniti!«

Sedaj je že dospel v zgornje nadstropje. Oprezno prime za vrata na hodniku, ki pelje v stanovanje mlade deklice.

»Le priprta so vrata, prekrasno, malo sem se vendar bal, da bi se drobna stvarca morda le še mogla skesati. Toda kot se mi zdi, je bila moja bojazn nepotrebnost. Sedaj čaka na moj prihod — človek bi kar zavriskal od zmagovalstva — konečno — konečno se mi moja podvzeta zopet posređijo.«

Se enkrat se stari lopov ozre okrog sebe, potem pa smukne na hodnik ter zaklene vrata za sabo. Sedaj odpre vrata v sobo. Na

sko šolo. — Gospode ozir. gospe, ki so si inventar izposodile, naj magistrat pozove, da ga takoj vrnejo.

— Vsako mesto ima svojo posebnost. Dunaj n. pr. zverinjak v Schönbrunn. — Ptuj ima svoje ure in tudi grdo dvočno zverino. Ako si potnik ogleda uro na stolpu stolne cerkve vidi, da kaže ura prav le dvakrat dnevno. Ura stoji. Popravljali so jo že razni večaki — brezuspešno, ali pa uspešno samo za — žep urarjev. Sedaj je upanje, da jo bo spravil v red mestni ubožec, ki je bil svoječasno urar. Mestni magistrat »figurira« tudi s svojo uro, ki nikoli ne gre prav. Oziroma prav gre le za nekatere, ki radi zelo pozno hodijo v mestni urad. Nismo pa hoteli povedati tega dotičnemu vodilnemu gospodu na mestnem magistratu samo radi ure, ampak predvsem radi strank, ki se pritožujejo, da imajo zastoj pota na magistrat.

Zagorje.

— Predavanje. Zadnji petek 4. t. m. je predaval tov. Tavcar v kavarni Müller v Zagorju o volitvah v Čehoslovaški republiki. Iz izbrnega in zanimivega predavanja smo lahko spoznali politične, kulturne in gospodarske razmere v bratski Čehoslovaški državi. Poučili smo se, koliko je vredno, če ima delavstvo v parlamentu močno zastopstvo! Koliko se gradi v Čehoslovaški vsako leto hiš z državno podporo za delavce in uradnike — da imajo tam najmodernejšo socialno zakonodajo itd. In pri nas? Žalibog čutimo vsi na lastni koži, kje in kaj nas tišči in vemo, da pri nas ne bode kmalu drugače.

— Nova ljudska šola v Zagorju se bode vendar gradila v prihodnjem letu. Kakor je razvidno iz razglašene na občinski deski, najame občina Zagorje v ta namen za enkrat posojilo 2 milijonov dinarjev. Seveda, to ne bode zadostovalo, ampak pričetek je le tu, in upati je, da bodo šolarji vsaj tekot 2 let rešeni iz skrajno neprimernih prostorov v stari šoli.

— Stanovanjska beda. Vdova Marija Umek, ima pri sebi 2 otroka. To vdovo je hišni lastnik sodnijsko vrgel na cesto z motivacijo, da rabi prostore za lastne ljudi. Rodbina je bila nato cel čas na cesti in je že sedaj, ko je nastopil hud mraz, morala prenočevati v listju. Zares žalostne razmere v Zagorju! Mučeništvu rodbine Umek je napravila občina konec s tem, da je rodbino naselila v lastnem poslopju. Dotični posestnik, ki je vrgel rodbino na cesto, ima pa sedaj v istem stanovanju novo stranko. Ali ne obstoje za take slučaje neke posebne določbe stanovanjskega zakona?

Sedaj ni Clifford nič več tako obupan nad svojo usodo. Saj te besede vendar zvone, kot da se zaenkrat še ni bati za življenje. Sicer se z grozo spominja na vožnjo po dimniku — na nevarno plavanje po reki in še podobne neprijetnosti. Kaj neki naredi to-
jot z njim?

»Dan, pojdi po voz!« ukaže Jim.

Clifford skuša s cviljenjem vzbuditi sočutje v Jimu, toda uspeh, katerega je v tem dosegel, je bil zanj kaj malo razveseljiv, kajti Jim mu je še bolj zamašil usta.

V prav kratkem času se je že vrnil Dan.

»Voz čaka pred sosedno hišo!« javi, ko vstopi.

»Dobro, Dan. Sedaj pa gre zato, da lopova spraviva iz hiše, ne da nas kdo opazi, kajli — — —«

Zadnjih besedi pa Clifford ne more razumeti, ker Jim zelo tiho pošepete svojemu tovarišu. Potne srage stopijo Cliffordu na čelo od smrtnega strahu, pa joj, usta ima tako zamašena, da niti glasu ne more dati od sebe.

»Malo pomisli, Dan, kako bi mogla lopova najlažje spraviti od tod!«

Dan nekaj časa razmišlja; naenkrat pa se mu zjasni obraz.

»Jim, v koto na hodniku stoji velika košara, kaj pa, če — — —«

»Krasno — izborna! Dan, ti si jo res pogodil — kar sem s košaro — z lopovom pa v njo!«

Clifford se zvija in trepeče od strahu.

Dan privleče košaro precejšnjega obsega v sobo. Jim zaveže Cliffordu okrog obraza precej debelo tkanino, da bi nobenega glasu ne mogel spraviti iz sebe. Dan pa dvigne pokrov košare. Potem pa zgrabi oba trepetajočega lopova in ga s silo potisne v košaro, zapreta pokrov in ga povrh še zakleneta s ključem.

»Primi, Dan!«

Krepka moža odneseta košaro v vežo. Seveda je Jim že preje odločil svojo čudno oblačilo. Ko vlečeta košaro po veži proti vratom, šepne Dan:

»Nekdo pride!«

»Dovoli, da govorim samo jaz z njim, ah — hišnik!« vzkligne Jim.

V resnici stoji pred njima vratar, ki nekam zadržano gleda moža s težkim tovorom.

»Kam pa s košaro?« vpraša pikro.

Jim se uljudno odkrije ter reče navidez ponižno:

»Gospodična Spoor nama je ravnokar naročila, da ji odneseva njene stvari od tod.«

»Potem idite le pri vratih zadaj in pa pazite, da ne odrgnete sten,« reče hišnik in odide.

Oba moža mirno odneseta košaro iz veže, proti sosedni hiši, kjer že čaka na nju voz, čegar kočijaž je tudi eden izmed Jakovih ljudi. Košaro postavijo na voz poleg kočijaža, ki takoj požene konje v tek.

Clifford, ki leži povezan kot snop v košari, se na vse pretege trudi in napenja, da bi se oprostil spon na rokah in nogah. Vendar zaman. Prav dobro sliši, kako drdra sedaj voz po kamenitem tlaku — potem zopet obstane za nekaj hipov, nato pa se znova premakne z mesta.

Od strahu skoro onemeli lopov tudi prav dobro sliši, da so se zaprla sedaj težka vrata za vozom, ki je takoj nato obstal. Tudi ne ostane njegovim ostrim čutom prikriti, da so košaro dvignili z voza ter jo dozdnevno odnesli v hišo, sodeč po odmevu korakov nosačev. Sedaj vlečejo košaro skozi sobe, potem pa nosači naenkrat obstanejo. Tedaj pa že odmeva Jimov glas: »Odpri pokrov!«

Cliffordu se bliža zadnja ura.

Jimov ukaz se z veliko naglico izvrši. Clifford zapazi, da se nahaja v priprosti sobi, ki dozdnevno nima nobenih oken, le v sredi stoji pogrnjena miza. Na mizi pa stoji dvoje velikih in gorečih sveč, sredi med njima pa se nahaja dvoje grozno se režečih mrtvaških glav, ki strelita v Clifforda, kot bi ga hoteli pozdraviti.

»Odmašite mu usta!« ukaže Jim, poleg katerega stoji še več njegovih tovarišev. Tudi to se takoj izvrši. — Clifford je zopet gospodar svojega glasu, kar seveda tudi takoj prav pošteno uveljavi; tuli in vpije na pomoč s tako silo, da mu od napora stopijo oči iz votlin.

»Kriči, dokler se ne naveličaš,« reče Jim, »tukaj te itak nikdo ne sliši!«

Pa tudi to nič ne pomaga; kajti Clifford, katerega je še pogled na mrtvaški lobanji navdela s smrtnim strahom, kriči, dokler le more.

Hladnokrvno posluša Jim Cliffordova vpitje. Ko mu konečno le poide glas, stopi Jim k na tleh ležečemu Cliffordu, ki s skremženim obrazom čaka na svojo kazen.

»Malopriden lopov, ali ti nismo po ukazu našega gospodarja dovolj dolgo prizna-

šali, ali nisi vedno znova pozabil naših pogostih opominov, da opusti svoj nečeden posej? Ti nas nisi poslušal, nadaljeval si svoje lopovski početje, sedaj je naše potrpežljivosti konec!«

»Nikdar več ne bom kaj takega storil,« jadicuje Clifford, kateremu stoji od strahu potne srage na čelu.

»To si nam že neštetokrat zatrjeval, lopov! Zadnjikrat smo celo zaklinjali, da boš ponoven prestopok naših ukazov plačal s smrtjo. Nato pa si nas mislil prevariti z zvijačo. Lopov, sedaj ne pričakuj nobenega usmiljenja več!«

Clifford tarna, jadicuje in se emeri, da bi se ga moral celo kamen usmiliti. Jim da sedaj svojim tovarišem znak, da naj se odstranijo, le Dan ostane še pri njem. Zopet se obrne Jim k Cliffordu, ki se, čim se mu Jim približa, prestrašeno zdrzne. Toda Jim mu ne zada smrtnega sunka, kot je prepašeni lopov s strahom pričakoval, marveč se preračunano polagoma vsede na bližnji stol ter zapiči svoje oči v spačeni obraz starega lopova.

»Par stvari te imam še vprašati,« prične Jim mirno, »na katere mi boš odgovoril!«

Clifford si sedaj globoko oddahne, nadejajoč se, da bo njegov sodnik, čim odgovori na stavljenja vprašanja, vendarle bolj usmiljeno postopal z njim. Seveda pa Jim prav dobro opazi, kako radevolje bi mu odgovarjal lopov.

»Povej mi,« nadaljuje Jim, »kako se je pripetilo, da je pred enim letom neka mlada, lepa deklica, očarujoča blondinka zašla v hišo barona Hardyja.«

»Ali je bila to gospodična Ellen Morris?« vpraša Clifford hlasno.

Jim zmaje z rameni.

»Imena mlade dame ne vem,« odvrne Jim izbegajoče, »pač pa je še tisto noč ušla iz hiše.«

»Da, da, to je bila gospodična Morris. Baron ji je sporočil, da ji je njen ljubimec, neki William Morris postal nezvest, in ona je verjela tej bajki ter šla v njegovo hišo.«

»Tako, tako, in je baron dosegel svoj namen?«

»Ne, ne, baron se lepe deklice niti dotaknil ni — na docela zagoneten način je ubežala. Sicer sem pa uverjen, da bi se bila prej usmrlila, kot pa udala baronu.«

Jim le priklima.

»Hardy sedi sedaj kot morilec v ječi,« izpregovori Jim čez nekaj časa.

»To mi je znano,« saj je umoril Jano Beatmoor!« odvrne Clifford potuhnjeno.

»In ti si ga izdal, lopov! Ti si napisal tisto pismo, ki je postalo pogubno za lopovskega barona.«

Clifford ostrmi.

»Odkod — veste — — —«

»Mi vemo vse,« ga prekine Jim naglo, »varčuj z besedami, lopov! Če znaš še moliti, potem se le požuri, kajti tvoje življenje gre h koncu!«

Clifforda prevzame nepopisljiv smrten strah.

»Milost, usmiljenje, saj je baron vsega kriv, gospodje, tudi me je z bičem pretepal, če sem se upiral dovajati mu deklice!«

»Tudi to nam je znano,« reče Jim hladno, »in te udarce si, lopov, tisočkrat zaslužil. Preje si bil le preveč ustrežljiv ter si naravnost z nasladi ustregel željam svojega lopovskega gospodarja; takrat te tudi ni pretepal, pač pa šele kasneje, ko smo z ovirali pri tvojih nečednih poslih.«

»Usmiljenje,« jadicuje Clifford ter vije reki, »usmililjivi gospod, prisegam pri vsem, kar mi je sveto, nikdar več kake deklice tudi le pogledati ne maram.«

»Sveto,« se roga Jim, »lopov, kako ti le more la beseda priti iz ust, ti si posebejen vrag — ti nisi niti vreden, da bi se tako dolgo hodilo po tebi, dokler ne bi umrl.«

Clifford se v smrtnem strahu valja po tleh. Kriči in prosi — tarna, prosi usmiljenja — zaman, možje so neizprosni. Da, še celo užitek so jim muke starega lopova, ki se v smrtnem strahu zvija po tleh kot po-hojen črv.

»Milost!« javka znova.

»Ali si ti kdaj imel kako usmiljenje s svojimi ubogimi žrtvami,« zakriči Jim s strašnim glasom, »ali si se jih kdaj usmilil, če si jih hladnokrvno takorekoč prisilil, da se udajo volji tvojega lopovskega gospodarja?«

»Kaj takega nikdar nisem storil!« zaječi lopov.

»Nikdar? No lopov, mi te ne bomo sodili. To naj stori lepa, mlada deklica; tu v tem prostoru te bo sama sodila!«

Zopet se čuti Clifford nekam olajšanega. Lepa, mlada deklica naj ga obsodi — oh, če ji obljubi veliko bogastvo, skuša ganiti njeno srce, tedaj se morda le še more rešiti. Saj pa zna tudi tako sijajno vporabiti svoj dar zgovornosti. Sedaj se mu znova smehljata upanje — življenje.

Jim na skrivaj opazuje Clifforda — za-niželjiv nasmeh se mu pojavi okrog z brkami poraslih ustnic, vendar pa nič ne reče.

»Dan, pojdiva,« reče tiho svojemu tovarišu, »z lopovom nimava ničesar več obravnavati, dalje se bo z njim dogovorila Maggija!«

Jim in Dan odideta iz sobe. Clifford leži nepremično na tleh, niti ne gane se ne, vse njegove misli so sedaj usmerjene na deklico, ki ga ima soditi. Zaenkrat se nahaja še sam v čudno strašnem prostoru. Včasih upre svoje oči v grozno mizo, s katere se mu reži dvoje pošasti v obliki človeških lobanj.

Clifford se vedno ne veruje, da bi moral umreti. Pač pa se tolaži, da ga bodo sicer na vse načine strašili in plašili, potem pa vendarle še izpustili.

Lastnik in izdajatelj Rudolf Juvan, Ljubljana

Urednik: Franjo Rupnik, Ljubljana.

Tiska tiskarna M. Hrovatin v Ljubljani.

Priporočamo trdko
Josip Petelinc

Ljubljana, blizu Prešernovega spomenika za vodo.

Najcenejši nakup

nogavic, žepnih robcev, brisalk, klot, belega in rujavega platna, šifona, kravata, raznih gumbov, žlic, vilic, sprehajalnih palic, nahrbtnikov, potrebnih za šivilje, krojače, Solingen škarij za priro-jevanje in za obrezovanje trt.

NA VELIKO IN MALO.

Oglašajte
v
Novi Pravdi!

Pozor, krojači, šivilje, nešivilja

Kaj ti koristi kroj brez pouka? Z natančnim poukom preizkušene na vsakem modelu ga dobiš na željo ekspresno po poti v KROJNI ŠOLI, koncesionirani od ministrstva za trgovino in obrt. Ljubljana, Židovska ul. 5. Vsak mesec tečaj za krojače, šivilje in nešivilje.

Jugoslovanski kreditni zavod
v Ljubljani, Marijin trg šte. 8

sprejema hranilne vloge in vloge na tekoči račun ter jih obrestuje najugodnejše. Vezane vloge obrestuje po dogovoru. — Proti dobremu poroštvo daje osebne, trgovske in obrtne, zlasti pa kredite na kratek rok.

Prometni zavod za premog
d. d. v Ljubljani

prodaja premog

iz slovenskih premogovnikov

vseh kakovosti, v celih vagonih po originalnih cenah premogovnikov za domačo uporabo kakor tudi za industrijska podjetja in razpečava na debelo.

Inozemski premog in koks

vsake vrste in vsakega izvora ter priporoča češko-slovaški in angleški koks za livarne in domačo uporabo, kovaški premog, črni premog in brikete.

NASLOV:

Prometni zavod za premog d. d.
v Ljubljani, Mikošičeva c. 15/II.

Premog trboveljski, libovski in črnomaljski, drva, koks, oglje, železijske brikete — do — »Ilirija« LJUBLJANA, Kralja Petra trg 8, tel. 220
Plačilo tudi na obroke.

SUSUSUSUS

Najboljši šivalni stroji
so edino

Josip Pefelincu

znamke

„Gritzner“ in „Adler“

Lastna knjigovoznica.

Velika zaloga šolskih zvezkov, map, in blokov.

Veloletno jamstvo.

Delavnica za popravilo strojev.

Pouk v vazeju brezplačen.

Ljubljana

blizu Prešernovega spomenika za vodo.

SUSUSUSUSUS